r. 124/1950

Poštnina plačana v gotovini

gorenjski GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA KRANJ

Leto III. Št. 1 | Kranj, 5. januarja 1950 | Cena din 2·—

Naj bo srečno novo 1950. leto

...r sem državljanom naše socialistične domovine!

Novoletno voščilo maršala Tita

Ob vstopu v novo leto je potrebno, da se še enkrat ozremo na preteklo 1949. leto, da se vsaj bežno ozremo na tretje leto nadčloveških naporov v borbi našega delovnega ljudstva za ustvaritev lepše bodočnosti. Delovni ljudje naše socialistične države so lahko ponosni na rezultate svojih naporov, na ogromne uspehe, ki so jih dosegli to leto na poti v socializem.

V referatu tovarišev v proračunski debati na zasedanju Ljudske skupščine se je izčrpno govorilo o doseženih rezultatih pri izvršitvi plana tretjega leta naše petletke. Jaz bi se dotaknil samo nekaterih stvari, za katere menim, da je treba o njih spregovoriti in jih podčrtati.

Leto 1949 je bilo za naše narode — kakor prejšnje — leto težkih naporov. To je bilo leto neprestane vztrajne borbe za uresničenje našega petletnega plana, za zgraditev socializma v naši državi, borbe za zmago resnice nad lažmi in klevetami. Tempo te izgradnje je zelo hiter in zahteva od našega delovnega ljudstva največje prizadevanje na vseh poljih dejavnosti. Toda naše delovno ljudstvo je v tem letu zdržalo ta silen tempo, kar je kronano z velikanskimi uspehi v izvrševanju plana brez ozira na mnoge ovire in vse mogoče težave.

Takšen tempo in takšne napore so zahtevale ne samo naše notranje potrebe, da čim hitreje ustvarimo boljše življenjske pogoje za delovno ljudstvo naše socialistične države, temveč tudi zunanjepolitični in ekonomski razlogi, ki so nam vsiljeni iz sovražnih pobud od vodstev vzhodnih držav s Sovjetsko zvezo na čelu. Neznansko ravnanje z ukinitvijo trgovinskih in drugih pogodb, odlašanje s plačevanjem reparacij — primer Madžarske itd. — vse to je povzročilo nepotrebna, večja bremena za naše delovno ljudstvo. Toda to delovno ljudstvo je s svojim prizadevanjem in delovnim heroizmom dalo dostojen odgovor: nadomestilo je ono, kar so nam odrekli lažiprijatelji naših narodov.

Mi smo z uspehom končali tretje leto petletnega gospodarskega plana, z našimi lastnimi silami smo ga izvršili s 100.4 odstotki. Ko govorimo o naših lastnih silah, pri tem mislimo, da smo v polnem smislu te besede izvršili letošnji plan brez vsake pomoči od zunaj. Nismo propadli, kakor so prerokovali dozdevni prijatelji naše države, ki so vztrajno trdili, da brez njih ni mogoče graditi socializma. Nismo se prodali kapitalistom, kakor so nas obrekovali in nas še danes obrekujejo. Nismo šli na obnovitev kapitalizma, kakor so trdili in kakor še vedno trde modrijani iz Informbiroja, nego vse hitreje in hitreje napredujemo v zgraditvi naše srečne in resnično socialistične države.

Mnogo pišejo v svetu o posojilih, ki jih je naša država dobila v Ameriki. Tem posojilom, ki so majhna glede na naše ekonomske možnosti, žele vsi dati veliko večji pomen, kot pa ga za nas predstavljajo.

Mi smo doslej dobili posojilo od dveh ustanov v Ameriki: od Banke za izvoz in od Valutnega fonda. Verjetno bodo v kratkem odobrili posojilo od Mednarodne banke. Ta posojila se bodo mogla realizirati šele v letu 1950-51. Torej smo mi izvršili tri leta našega petletnega plana brez posojil v inozemstvu. V teh treh letih smo kupili mnogoštevilne stroje in surovine v inozemstvu samo s tem, kar so prigospodarile žuljave roke naših ljudi v rudnikih, gozdovih, tovarnah, v kmetijstvu itd. Bilo bi nespametno trditi, da ta posojila, ki smo jih dosedaj dobili, ne bi bila koristna in ne bi pomenila določene olajšave za naše delovne ljudi v zadnjih letih naše petletke. Predstavljala bodo olajšanje za naše delovne ljudi, kakor so olajšava razne trgovinske pogodbe, ki smo jih sklenili in ki jih bomo v bodoče sklepali z industrijsko razvitimi zahodnimi državami. Toda sleherni naš državljan mora vedeti, da nihče od nas ne zahteva niti nismo mi nikoli pristali na to, da bi dali kakršne koli politične koncesije kot protiuslugo za sklenitev trgovinskih ali podobnih pogodb. To govore samo naši obrekovalci, ki pokajo od jeze, ker nas niso mogli izolirati od zahoda kakor so nas izolirali od vzhoda. Mi smo do danes ekonomsko sodelovali in bomo tudi v bodoče sodelovali z vsemi onimi državami, ki bodo spoštovale enakopravnost v tem sodelovanju. To in tako sodelovanje ni male koristi, ker nam omogoča, da pospešno zgradimo socializem v naši državi, da olajšamo breme našemu delovnemu ljudstvu, da mu že sedaj izboljšamo življenjske pogoje. Na drugi strani pa ni nobenega dvoma, da enakopravno, samo ekonomsko sodelovanje brez političnih koncesij ne bi koristilo tudi državi, ki trguje z nami.

Državljani, državljanke!

V naši zunanji politiki je naša socialistična država v letu 1949. zabeležila vidne uspehe. Iz poročila zunanjega ministra tov. Kardelja, ki ga je imel te dni v Ljudski skupščini, se vidi, da je v tem letu propadel poskus politične osamitve naše države, za kar so se trudili predstavniki ZSSR v Organizaciji združenih narodov. Vlada FLR Jugoslavije je odločno šla po poti vodenja samostojne zunanje politike, ki je zasnovana na strogi načelnosti vseh mednarodnih vprašanjih, načelnosti, ki sloni na vsestranskem mednarodnem sodelovanju za ohranitev miru na svetu, za spoštovanje neodvisnosti in suverenosti tudi malih držav. Prav tako je vlada naše socialistične države preko svojih predstavnikov zastopala in se bo tudi v bodoče strogo držala načela, da narodom, ki teže za tem, da sami sebe upravljajo, ne bodo kratili pravice, da uresničijo te svoje težnje, da zares sami uravnavajo svojo usodo.

Taka načelna zunanja politika naše vlade je zelo dvignila ugled naše države v svetu. Mi bomo tudi v bodoče nadaljevali to pot, ker bomo samo tako največ prispevali k ohranitvi miru na svetu in okrepili neodvisnost naše socialistične domovine. Taka naša zunanja politika izvira iz značaja naše socialistične države in svobodoljubnega duha naših narodov. Ne zakulisna, makiavelistična zunanja politika, temveč odkrita in poštena zunanja politika, ki mora biti zasnovana na strogi načelnosti, prežeta z duhom miroljubnosti, takšna politika je v skladu s težnjami naših državljanov, ker ustreza koristim naše socialistične države.

Smatram za svojo dolžnost, da spregovorim nekaj besed o raznih slabostih, ki so škodljive za najvažnejše industrijske panoge, na primer za težko industrijo, rudarstvo, stavbinstvo in ki naravnost zahtevajo, da jih čimprej odpravimo.

Če vemo, kako ogromnega, odločilnega pomena je zgraditev naše težke industrije v splošnih naporih za zgraditev socializma v naši državi, potem morajo krajevne oblasti in za to odgovorni organi neprestano skrbeti, kadar gre za mobilizacijo delovne sile za težko industrijo. Toda za to ni povsod dovolj razumevanja. So primeri, da ponekod krajevne oblasti in partijske organizacije ne ukrepajo vse potrebno za mobilizacijo delovne sile za težko industrijo. Še več, so primeri, da iz takih podjetij odvajajo delovno silo na razna druga dela, ponekod pa vzamejo celo tiste, ki so za te industrije nujno potrebni. S tako prakso je treba odločno prenehati. Preskrbeti delovno silo za težko industrijo, to je naloga krajevnih oblasti partijskih organizacij in Ljudske fronte posebej. Zlasti je potrebno, da organizacije Ljudske fronte v letu 1950. postavijo za eno prvih nalog, da pošljejo svoje člane kot delavce v naše gospodarstvo.

Isti primer je tudi v rudarstvu. Z ozirom na ogromne naloge, ki jih je imelo rudarstvo v letu 1949., moram posebej podčrtati, da so te napake prišle do izraza najbolj v tej gospodarski panogi.

Znano je, kakšno vlogo ima rudarstvo v izvrševanju petletnega plana. Dajati mora ne samo nepretrgano dovolj premoga in rud za našo vedno močnejšo industrijo in vedno večji transport in vsa večja mesta in naselbine, temveč tudi vse več raznih rud za izvoz, ker je to eno izmed glavnih sredstev za plačevanje strojev, surovin in drugih stvari, potrebnih za zgraditev naše industrije, za mehanizacijo raznih gospodarskih panog in dviganje življenjskega standarda naših državljanov na sploh. Lahko rečemo, da se je prav v rudarstvu v preteklem letu najtežje občutilo pomanjkanje delovne sile, kar se je še stopnjevalo zaradi slabe mehanizacije.

Razen težke industrije ima prioriteto pri nabavah v inozemstvu tudi naše rudarstvo. Večji del posojila, ki ga dobimo v Ameriki, gre za nabavo strojev in sredstev za mehanizacijo v našem rudarstvu, da bi se tako nadomestilo pomanjkanje delovne sile in povečalo pridobivanje sredstev za plačilo naših obveznosti v inozemstvu. Po drugi strani bo to ugodno vplivalo na znižanje izvoza tistih predmetov, ki so nam sami potrebni, katere pa smo danes prisiljeni izvažati in ki so še vedno glavna postavka v našem izvozu.

Toda ena osnovnih slabosti v našem rudarstvu je izredno velika fluktuacija in izostajanje od dela v rudnikih. Zakaj je to? V glavnem zaradi tega, ker dela v naših rudnikih veliko število kmečkih ljudi, ki imajo svoj košček zemlje in hišo ter v poletnem času izostajajo zaradi obdelave svoje zemlje. Drugič pa je to tudi zaradi tega, ker je prav v največjih rudniških revirjih ta polovica kmečkih ljudi pripadnikov raznih ver in pogosto praznujejo. To ovira pravilno delo v rudnikih. Fluktuacija in izostajanje od dela sta pripeljala že to jesen naše rudnike v težak položaj, ker ob nastopu zime v mestih sploh nismo imeli premoga za prebivalstvo. V nevarnosti, da ostanejo mestni prebivalci brez kuriva, je KPJ apelirala na svoje člane in 14.000 članov KPJ se je prostovoljno prijavilo in šlo na delo v rudnike, da nakopljejo dovolj premoga. Tako je bila odstranjena kriza kuriva v mestih. Medtem ko so na eni strani slabosti, na katere sem opozoril, pa je ogromno rudarskih delavcev delalo velike napore, da nadomeste pomanjkljivo mehanizacijo in da dajo čim več premoga in rud. V rudarstvu so se pojavili taki heroji dela kot so Sirotanovič, Babalić, Ibrahim Trako, Risto Mijatovič, Anton Zagorišek, Ante Bičič, Spiro Todorov, Sujo Vreva, Ljubiša Jovanovič, Djordje Pavlovič, Jože Risli, Kosta Mitkovski, Salko Hukič in mnogi drugi, ki so dali s svojimi metodami dela velike rezultate v pridobivanju rude in premoga in postali nosilci socialističnega udarniškega dela, s čimer so dali svetel zgled tudi drugim.

Prepričan sem, da bodo naši rudarji v letu 1950 s še večjim zagonom in množično vodili borbo za izpolnitev četrtega leta našega petletnega plana. Pri tem pa je treba odpraviti tiste slabosti, ki sem jih tu navedel. Treba je odpraviti izostajanje od dela, fluktuacijo in pretirano praznovanje. Ljudska fronta pa mora zastaviti vse sile, da naši rudniki ne bodo trpeli pomanjkanja delovne sile. Ljudska oblast mora temu vprašanju stalno posvečati največjo pozornost, kar je od uspeha v rudarstvu močno odvisna uspešna izvršitev naše petletke. Država bo s svoje strani storila vse, da se bo stanovanjsko vprašanje še hitreje reševalo, da se bo zgradilo zadostno število stanovanj in drugih ustanov v rudarskih naselbinah.

Vprašanje zgraditve stanovanjskih poslopij je bilo postavljeno v preteklem letu kot vprašanje, ki ima prioriteto v kapitalni izgraditvi petletnega plana. Skupno je bilo v letu 1949 popolnoma dograjenih 29021 objektov s 6070.643 kvadratnih metrov stanovanjske površine, nedovršenih je ostalo 14 tisoč 431 poslopij. Od tega je za stanovanja popolnoma zgrajenih 5.497 visokih stanovanjskih zgradb z 1.863.289 kvadratnih metrov stanovanjske površine, a 1869

(Nadaljevanje na drugi strani)

Novoletna poslanica maršala Tita

(Nadaljevanje s prve strani)

stanovanjskih poslopij je ostalo še nedovršenih. Poudarjam pa, da so tu navedene samo visoke stavbe, niso pa upoštevane razne adaptacije in kmečke hiše.

Zgrajenih in položenih je 202.8 km železniških prog in 197 kilometrov spodnjega ustroja, ne računajoč pri tem ozkotirne, gozdne in pomožne gradbene proge.

Posebej je treba podčrtati dejstvo, da smo leta 1949 izvršili preostalih 69 odstotkov del na avtocesti to je, zgradili in dovršili smo še 261 km tega največjega objekta naše petletke.

V letu 1949 je bil izvršen celotni petletni plan pogozdovanja s 102% in tako dalje.

Glavna naša težava pri kapitalni izgraditvi je v pomankanju delovne sile. Zaradi nezadostne mehanizacije v stavbarstvu je zlasti v tej panogi zaposlenih več delavcev in je bila v tem največja pomanjkljivost. V letu 1950, zlasti pa 1951, bo mehanizacija, ki jo bomo dobili iz inozemstva na račun dobljenih posojil, precej omilila krizo delovne sile, kar velja, kakor sem že rekel, tudi za druge panoge, gozdno industrijo, promet, kmetijstvo itd. V letu 1949. je prišlo še posebno do izraza tekmovanje v naši industriji in v gospodarstvu sploh. Tekmovanje podjetja s podjetjem, brigade z brigado, rudnika z rudnikom itd., vse to je pomemben prispevek za dvig proizvodnosti in proizvodnjo sploh. Posebnega pomena je to tekmovanje v naši lahki industriji. Vse večje in večje je število onih, ki so že končali svoj petletni plan ali pa ga dokončujejo. Ta pojav delovnega heroizma zajema delavce in delavke ne samo v industriji, temveč tudi v kmetijstvu in drugih panogah našega gospodarstva. Sonja Erbežnik, Ante Mrkonjić, Fran Sajbert, Peter Bila, Djordje Tones, Vaso Putarič, Djuka Radoševič, Vlado Štefanovič in mnogi drugi naši ljudje, to so veliki ljudje naše borbe za socialistično graditev. Vsak dan dobivam brzojavke, v katerih mi posamezniki ali celotni kolektivi sporočajo, da so pred rokom izvršili letni ali da so že izvršili petletni plan. To so najlepši darovi naši socialistični državi. V njih je izražena zvestoba in ljubezen našega delovnega ljudstva do naše države. Na tisoče in desettisoče brzojavk, ki prihajajo dan za dnem od naših delovnih ljudi in pripadnikov naše armade iz vseh krajev naše države, govore o neomajni veri in ljubezni do naše socialistične države, veri v pravilnost naše poti in v zmago socializma v naši državi.

V razvoju našega kmetijstva so doseženi najpomembnejši rezultati na področju socialistične preobrazbe naše vasi. Število kmečkih obdelovalnih zadrug je naraslo čez 6500, s približno 324 000 gospodarstvi, ki imajo 1.762.614 hektarov zemlje. To so zelo veliki uspehi, ki jasno kažejo, da gre socialistična preobrazba naše vasi vztrajno in s polnim zaletom k končni zmagi.

Pri tej priložnosti bi želel podčrtati nekatere negativne pojave pri delu za preobrazbo vasi. Pri organizaciji kmečkih obdelovalnih zadrug so bile v nekaterih krajih razne napake, ki se v bodoče nikakor ne smejo ponoviti. V želji, da bi organizirali čim večje število zadrug, nekateri voditelji niso vedno upoštevali načela resnične prostovoljnosti in so s tem škodovali razvoju kmetijstva. Bilo je precej pojavov, da so hoteli čim več zadrug, pa so jih ustanavljali tam, kjer nimajo nobenih pogojev za razvoj, marveč postanejo breme za socialistično gospodarstvo naše države. Poudariti moram, da je tudi v bodoče treba posvetiti še več pozornosti krepitvi že obstoječih kmečkih obdelovalnih zadrug in delati na to, da postanejo kmečke obdelovalne zadruge zares prava socialistična gospodarstva, tovarne kmetijskih pridelkov. Ta socialistična gospodarstva se po svojem značaju ne morejo razlikovati od naših socialističnih industrijskih gospodarstev. Krepiti kvalitetno kmečke obdelovalne zadruge, jih čim bolj oskrbeti s potrebnimi kmetijskimi surovinami, jih organizacijsko okrepiti in spoštovati resnično prostovoljnost pri vstopu vanje, to je naloga naših voditeljev, ki delajo pri organizaciji kmečkih obdelovalnih zadrug. Kvalitativno izboljšanje, organizacijska in ekonomska krepitev kmečkih obdelovalnih zadrug bo najboljši stimulans za kmete izven kmečkih obdelovalnih zadrug, ki še nimajo dovolj zaupanja vanje. Treba je upoštevati, da je prav metoda neprostovoljnosti, kakor so se je posluževali ponekod nekateri vodilni ljudje, bila vzrok, da so prišli v kmečke obdelovalne zadruge tudi sovražni elementi, razni špekulanti, ki so kmečkim obdelovalnim zadrugam povzročili samo škodo. Zadruge ne smejo biti zatočišče za razne špekulante in saboterje, ker bodo v vsakem primeru ovirali razvoj zadrug. Zaradi industrializacije je vsak dan vse večja potreba po kmetijskih pridelkih. Zato je potrebno posvetiti največjo pozornost kmetijstvu: izboljšati kvaliteto obdelovalne zemlje, zasejati sleherno ped zemlje, to je dolžnost vseh poštenih delovnih ljudi naše vasi. Naše kmečke obdelovalne zadruge morajo v tem prednjačiti in dati državi čim več kmetijskih pridelkov.

Socialno skrbstvo

V preteklem letu je vlada sprejela uredbo o zaščiti nosečih žena in doječih mater, ki odraža skrb socialistične države za mater in otroka. Razen tega je bilo posvečeno več pozornosti ustanavljanju dečjih jasli in Didov tako, da je danes v 472 ustanovah oskrbovanih 19.948 otrok, kar pomeni povečanje števila ustanov v odnosu do leta 1948 na 136%. Da bi se našim otrokom omogočilo šolanje, strokovno usposabljanje in vzgoja, je bilo odprtih v naši državi 1062 domov za učence v gospodarstvu, internatov, srednjih in strokovnih šol, v katerih je 127.931 učencev. Oskrbovanih je 60 tisoč 320 otrok, ki so v dečjih domovih za učence v gospodarstvu, toda še vedno je največje število otrok pri svojih sorodnikih ali drugih rodbinah. Posinovljenih je bilo v 1949. letu 8792 otrok brez staršev. Letos je bilo znatno večje število otrok poslanih na letovanje kakor pa v preteklem letu. V planinah, na morju in v kmečkih obdelovalnih zadrugah je letovalo v 1949. letu 161 679 otrok in mladincev v 604 letoviščih, medtem ko je bilo leta 1946 samo 34.788, v letu 1947 pa 36.166, v letu 1948 pa 114.000 otrok. Da bi pomagali zaposlenim staršem in izboljšali prehrano otrok v družinah, je bilo odprtih 2275 šolskih kuhinj, v katerih se je hranilo 213.144 šolskih otrok. Na spodbudo zvezne vlade je bilo odprtih 331 otroških restavracij. Dopolnilni obrok od Mednarodnega dečjega fonda v višini 300 kalorij dnevno, z ustrezajočim prispevkom naše države, je dobilo preteklo leto povprečno vsak mesec okrog 600.000 otrok, nosečih žena in doječih mater. To je v najkrajših obrisih rezultat dela za zaščito otrok v naši državi. Smatram, da je bilo še premalo storjenega, da bi smeli biti zadovoljni s temi rezultati. Ljudska oblast, od najvišje do najnižje, mora v prihodnjem letu to vprašanje reševati zelo resno.

Invalidnine je izplačala vlada FLRJ v 1949. letu 3 milijarde 250 milijonov 310 694 din, rešenih je nadaljnjih 33.916 invalidnih zadev, v invalidskih internatih pa se je vzposobilo 1.740 osebnih invalidov. Danes dela v gospodarstvu 40.320 invalidov, kar pomeni povečanje na 138% v primeri z 1948. letom. Zdravljenje v zdraviliščih je uživalo 13.400 osebnih invalidov. Pripomniti je treba tudi to, da se je v 1949. letu vključilo v kmečke obdelovalne zadruge 34.275 vojnih invalidov. Prav tako je bila posvečena vsa pozornost gluhonemim in slepim, katerih organizacije so zelo aktivne.

Prosveta

V 1949. letu se je povečalo število osnovnih šol v primeri v 1948. letom na 101.04%, kar znaša v primeri s šolskim letom 1938-39 142,2%. Število vpisanih učencev je lani padlo v primeri s šolskim letom 1948-49 zaradi znižanja rojstev in zaradi vojne na 94,4%. Število učencev v šolah za splošno izobrazbo delavcev se je povečalo v primeri z 1948. letom na 142,6%, v delavskih tehnikumih pa na 156,7%. Število srednjih in strokovnih šol se je v primeri s šolskim letom 1948-49 povečalo na 104,5 odstotkov, število umetniških šol pa na 126,4%.

Znanost

Materialni pogoji za razvoj znanstvenega življenja v naši državi v 1949. letu se ne morejo niti primerjati s predvojnim stanjem v Jugoslaviji. Prej so imele vse znanstvene akademije v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani na leto skupno 1.500 000 din po proračunu določenih sredstev. Tako je bilo v obdobju od 1939 do 1941. V minulem 1949. letu jim je bilo skupno z akademskim svetom zagotovljeno 196 milijonov 909 tisoč dinarjev proračunskih sredstev in sredstev za kapitalno graditev. V minulem letu je bilo ustanovljenih več znanstvenih institutov, znanstvene akademije pa so dobile 40 novih institutov. Pri zveznih in republiških resorih je bilo ustanovljeno po osvoboditvi 88 institutov, katerih delo je usmerjeno predvsem k reševanju nalog, važnih za našo gospodarsko graditev. Na tem področju so bili dosežení v minulem letu izredni uspehi, ki so prinesli državi velikanski prihranek sredstev.

V šolskem letu 1938-39 je bilo v Jugoslaviji 23 fakultet in 6 drugih visokih šol. V letu 1949-50 imamo 44 fakultet in 38 drugih visokih šol. Lani sta bili ustanovljeni novi univerzi v Sarajevu in Skoplju. Na univerze in visoke šole se je v tem šolskem letu vpisalo 54.421 študentov, kar je nekaj mani kot lani, in sicer zaradi zmanjšanja števila študentov, ki so začeli študije prej in med vojno ter zaradi poostrenega režima študija. Država stori vse, kar je mogoče, da bi zagotovila študentom stanovanja in potrebna sredstva za vzdrževanje. V šolskem letu 1948-49 je bil vsak drugi redni študent štipendist. To leto je bilo podeljenih 23.382 štipendij v znesku nad 45 milijonov dinarjev mesečno, v šolskem letu 1949-1950 pa je zagotovljenih 35.840 štipendij, kar pomeni, da bo 65.8% rednih študentov prejemalo štipendije.

Tudi na področju kulture smo imeli v minulem letu uspehe tako v književnosti kakor v glasbi in likovni umetnosti ter vseh drugih panogah kulturne delavnosti. Zanimanje naših ljudi za knjižna dela in kulturno življenje na sploh se je tako dvignilo, da ga ni mogoče primerjati s številom tiskanih knjig, ki ne krije potreb čitajočega občinstva, čeravno daleč presega število knjig, tiskanih pred vojno. V naši državi dela danes 56 gledališč in okrog 1000 diletantskih, pokazalo pa se je, da tudi to število ne zadošča. Število kulturnoumetniških prosvetnih društev se je povišalo samo v Srbiji, Hrvatski in Makedoniji na 1320 z nad 100.000 člani. Štirih republiških festivalov se je udeležilo 549 sekcij z nad 12.000 udeleženci. Knjižnic in čitalnic je v naši državi danes nad 10.000.

Glede na to, da je na prosvetnem in kulturnem področju še vedno dosti napak, je bilo te dni to vprašanje kot najvažnejše na dnevnem redu III. plenuma CK KPJ ter so bili sprejeti potrebni sklepi za njihovo likvidacijo.

Delovne akcije ljudske mladine

V 1949. letu je naša mladina z neslutenim delovnim heroizmom sodelovala pri prostovoljnih delih po vsej naši državi. Pri tem je delalo 200.497 mladincev in mladink, od katerih jih je bilo 149.994 z vasi, 50 504 pa je blio dijakov in študentov. Največji gradbišči Ljudske mladine sta bili v preteklem letu Avtomobilska cesta bratstva in enotnosti in Novi Beograd, kjer je bilo razglašenih za udarne 1.178 brigad. Z redi dela, bratstva in enotnosti za zasluge za narod je bilo odlikovanih 180 brigad, posamezno pa je bilo odlikovanih 473 mladincev. Z delovnih akcij mladine se je vključilo v gospodarstvo 16.151 mladincev, po mladinskih organizacijah na terenu pa še 63.109.

Tu moram naglasiti, da se bo v novem, 1950. letu skoraj na polovico znižalo število članov Ljudske mladine, ki bo sodelovala na zveznih objektih. Mladina bo sodelovala bolj v krajevnih in republiških delovnih akcijah. Razen tega je treba v tem letu misliti na zdravstveno in fizično sposobnost mladincev in mladink za delo. Posvetiti moramo največjo pozornost zdravju naše mladine, upoštevajoč zdravstveno stanje in fizično sposobnost, je treba mladino bolj usmeriti na delo v podjetjih, v raznih strokovnih šolah in na razne druge vsakodnevne delovne naloge.

Ljudska fronta je v letu 1949 ponovno dokazala, da je činitelj ogromne važnosti v socialistični graditvi. Naši frontovci so dali nad 314 milijonov delovnih ur v okviru prostovoljnih delovnih akcij. Poleg tega pa je v posebnih brigadah Ljudske fronte delalo nad milijon članov. Skupna vrednost dela Fronte znaša nad 7 milijard dinarjev.

Čeprav sem samo mimogrede omenil nekatere pomanjkljivosti in slabosti v delu vodilnih ljudi v nekaterih krajih, vendar to še ni dovolj, da bi dobili pravilno sliko o tem, kar je negativno in škodljivo v tem delu. Prvo, kar moram posebej podčrtati, je nespoštovanje zakona s strani nekaterih voditeljev v izvajanju raznih vladnih odredb in uredb. Niso te odredbe in uredbe zvezne in republiških vlad tisto, kar bi izzivalo nezadovoljstvo naših ljudi, temveč način, s katerim se ponekod izvajajo in kar so pokazali nekateri kričeči primeri preteklega leta ob raznih odkupih, mobilizaciji delovne sile itd. Mi izdajamo zakone, ki jih mora spoštovati sleherni državljan, zlasti pa tisti, ki jih izvajajo. To se najbolj tiče ljudske oblasti in vseh tistih, ki v imenu države opravljajo razne funkcije. Samo stroga zakonitost krepi zaupanje ljudstva v državo, samovolja in nezakonitost pa rušita to zaupanje. Tistim, ki zavestno kršijo zakone, se morajo zavedati tudi tega, da bodo nosili vse zakonite posledice za tako ravnanje. Razume se, da so na vasi razredni sovražniki, četudi maloštevilni, a vendarle so, ki se z vso silo upirajo izpolnjevanju svojih obveznosti do države, to je do naše socialistične skupnosti.

To je trdovraten nasprotnik naše socialistične ureditve in se težko sprijazni z usodo. Gluh je in slep za vse novo pri nas. Kadar le more, skuša prevariti državo za svoje egoistične namene. Njega se ne tiče skupnost, ne tičeta se ga stiska in nesreča drugih. Toda za take so zakoni, katerih težo bo moral občutiti. Zakoni so zato, da zadenejo krivce ne nedolžne. Treba je budno varovati našo socialistično skupnost in imeti do ljudstva človeški odnos. Ljudem je treba vedno pojasnjevati, dokazovati itd., ne pa nastopati surovo, administrativno, ali bolje rečeno, birokratsko. Naj imajo ta opomin stalno pred očmi vsi tisti, ki prihajajo neposredno ali posredno v stik z ljudstvom.

Naši narodi imajo iz davnine globok čut za pravico. Pojem pravice je globoko vtisnjen v dušo naših ljudi in prav zato krivico najbolj sovražijo. Naj nihče ne misli, da naši preprosti ljudje ne razumejo pojma socialistične pravice, ki temelji na interesih večine ljudstva, odnosno na interesih delovnih ljudi, na interesih naše socialistične skupnosti. Glede na to naj oni, ki včasih nepremišljeno povzročajo težko krivico ne mislijo, da je to v skladu s socialistično pravico, da je to v interesu naše socialistične skupnosti. Na drugi strani naj vedo vsi oni, proti katerim bi nastopali krivično, da bodo na podlagi naših zakonov vedno našli zaščito in da jim bo popravljena storjena krivica.

Državljani in državljanke! Stopamo v novo leto 1950, v leto novih naporov in težkoč, a tudi v leto novih uspehov, novih ustvarjalnih radosti. To bo leto petletke, v katerem se bodo novi naši delovni ljudje mogli veselo ponašati, da so izpolnili petletni plan. Zato se našim delovnim ljudem ni treba bati nobenih težav, ker smo blizu končni zmagi v izpolnitvi petletnega plana.

(Nadaljevanje na tretji strani)

Prvi frontni plan je izdelala frontna organizacija v Žireh

Vsestransko in obsežno delo Fronte je postavilo frontne organizacije pred pomembno vprašanje, kako na čim bolj preprost in učinkovit način zajeti bogato vsebino frontnega dela. O tem smo govorili že v prejšnji številki našega lista, stvar pa je tako nujna, da moramo z njo pohiteti, ako že nismo pristopili k sestavi frontnih planov. Nekatere frontne organizacije so to dolžnost storile že koncem lanskega leta, vendar od njih še nimamo podrobnih poročil, čeprav smo naglasili, kako važno je poročanje in dopisovanje v list.

Pri sestavi plana je nujno potrebno pregledati izpolnitev nalog, ki so si jih začrtali za leto 1949. Nad vse važno pa je, da se s takojšnjim začetkom pridobi čim več časa za temeljito analizo trenutnega položaja in za diskusijo o planu med frontnim članstvom. Kako nujno je to, nas uči sestava plana za leto 1950. v Žireh. Do zadnjega časa je tu med frontnim aktivom prevladovalo mnenje, da je vzrok slabega rezultata njihove obdelovalne zadruge v tem, ker zadružniki niso mogli takoj menjati krompirja za žito. Govorili so na dolgo in široko brez treznega preudarka, da se njihova zadruga ne bo razvijala, ker so zadružniki radi slabe žetve prejeli le 150 kg žita na osebo in ne 250 kg, kakor bi morali po predpisih. Ob temeljiti analizi pa so takoj spoznali, da je to zakrivilo šibko delo političnega aktiva. V aprilu jim je sicer uspelo ustanoviti kmečko-obdelovalno zadrugo, vendar so bila posestva tako oddaljena drugo od drugega, da se tu ni dalo ob pomanjkanju delovne sile racionalno gospodariti. Tako je morala Fronta lani na zadružnih posestvih opraviti nad 2000 prostovoljnih ur dela. V plan za leto 1950. pa so sprejeli, da bo njihova pomoč kmečko-obdelovalni zadrugi najbolj učinkovita v tem, da bodo zadrugo razširili za 100%. Vanjo bodo vključili dve vasi z zaokroženimi posestvi in tako dvignili z notranjo organizacijo zadrugo na tisto stopnjo, da ji ne bo potrebno nuditi v tolikšni meri kakor lani pomoč s prostovoljnim delom.

Plan dela osnovne frontne organizacije ne sme spregledati, da je dvig življenjskega standarda vaščanov njim zaupana dolžnost. Žirovci so v tem pravilno prisluhnili potrebam svojega kraja. Pri njih že imajo mizarsko delavnico, zidarsko podjetje, avtoprevozništvo, kamnolom, pekarijo in otroško restavracijo. Ni pa v bližini čevljarske ne mehanične delavnice, kakor tudi ni v celoti organizirano gostinstvo. Vse to so frontovci vnesli v letni plan za leto 1950. Tudi dom igre in dela bodo ustanovili za otroke, katerih matere delajo v tovarni športnih čevljev.

Člani KOZ „Sorško polje" v Žabnici so se pridružili tekmovanju LF

Z 1. januarjem t. l. se je začela med vsemi obdelovalnimi zadrugami v Sloveniji in Jugoslaviji množično tekmovanje, ki ga vodi Fronta. Tekmovanje naj dvigne zadružno proizvodnjo in pomaga k gospodarski okrepitvi naših zadrug, da bodo postala vzorna socialistična gospodarstva.

O tej tekmovalni napovedi je pretekli petek zvečer razpravljal tudi zbor zadružnikov v Žabnici. Znano je, da je obdelovalna zadruga v Žabnici ena najmočnejših zadrug v Sloveniji. Že lani je sprejela tekmovanje z obdelovalnimi zadrugami v Arji vasi, na Osojniku in Šmarju. Nanjo in na njene uspehe gledajo z zanimanjem vse zadruge v njeni bližini in daljni okolici ter se učijo ob njenih izkušnjah.

Zadružniki v Žabnici se vsega tega zavedajo, kakor vedo, da bodo morali svojo notranjo utrditev in organizacijo dela še izpolnjevati, da bo zadruga še bolje uspevala. Zato so na sestanku podrobno preučili vse točke, ki jih vsebuje tekmovalni načrt in se zanimali zlasti za tiste, ki bodo napredku zadruge najbolj koristile. Sklenili so, da tekmovanje sprejmejo v vseh točkah in da se bodo trudili doseči čim večji uspeh. Hkrati so isti večer razpravljali že o nekaterih pomanjkljivostih v sestavu svojih brigad, ki jih bodo odpravili. Sklenili so, da se bodo odslej sestajali vsak teden in na podlagi tekmovalnega načrta in svojega gospodarskega plana sproti proučevali in reševali svoje probleme. Zlasti pa si bodo prizadevali, da bodo njihovi zbori čim bolj demokratični, kar naj se izraža predvsem tako, da se jih bodo vedno udeleževali prav vsi zadružniki.

Na zbor zadružnikov v Ljubljani bodo poslali najboljše člane

Razen o tekmovanju pa so razpravljali še o drugi važni točki. V soboto in nedeljo dne 7. in 8. januarja bo v Ljubljani velik zbor zadružnikov iz vse Slovenije. Na tem zboru bodo poleg političnega in organizacijskega poročila tudi poročila zadružnih delegatov, kako so v posameznih zadrugah reševali razna važna zadružna vprašanja. Tako si bodo zadružniki izmenjali med seboj svoje izkušnje, kar jim bo olajšalo njihovo bodoče delo. Zbora, ki bo pomemben zadružni praznik, se bodo udeležili tudi razni ugledni gostje predstavniki oblasti ter političnih in množičnih organizacij.

Zadružniki v Žabnici so že izbrali može, ki jih bodo kot svoje sposobne in zaslužne poslali na to svečanost v Ljubljano. Ko so pretehtali, kdo je najbolj vreden te časti in tudi najbolj sposoben zastopati zadrugo, so za delegate določili predsednika Franca Kuralta, podpredsednika Janeza Šifrerja in člana nadzornega odbora Ludvika Šifrerja.

Ti delegati bodo lahko na zboru zadružnikov povedali drugim zadružnikom marsikaj poučnega iz dela in borbe obdelovalne zadruge v Žabnici. Naj omenimo med drugim, da je letos obdelovalna zadruga v Žabnici preorala že znaten del nekdanjih meja, da je oddala državi skoro 3 vagone pšenice, okoli 40 000 litrov mleka, blizu 43 vagonov krompirja, 8.5 vagona zelja, nad 12.000 kilogramov zelenjave in okoli 5000 kg mesa. Danes imajo v hlevu že 300 glav živine, med katero je veliko mlade živine in bodo prihodnje leto oddali državi 132.000 litrov mleka, da bodo zredili 380 pitancev, da bodo znatno povečali nasade zelja (s 3 na 8 ha), nasade vrtnin (v celoti 3 ha), da bodo za povečanje krmilnih zalog posejali 35 ha koruze, a posejali so že 8 ha oljne repice, ki je doslej v Žabnici sploh niso gojili in ki danes dobro kaže.

Čim več novih stanovanj našim delovnim ljudem

Naši politični in državni voditelji spet in spet poudarjajo, da je skrb za ljudi tisto čudovito sredstvo, ki najmočneje spodbuja k prizadevanju, k iniciativi, k ustvarjalnemu delu in pripravljenosti, boriti se s težavami. Skrb za našega delovnega človeka ni samo skrb, da ima hrano, da je oblečen — socialistična država skrbi tudi za lepo in primerno stanovanje delovnega človeka.

Tudi naš Kranj se širi. Jugovzhodni del mesta, kjer rasto velike stanovanjske hiše bo novi del Kranja. Še nedavno so bile tod njive in travniki, zdaj pa se prostor med pokopališčem, ki sameva daleč zunaj mesta, že veže z mestom. Predlanskim v jeseni je tovarna »Iskra« zaradi pomanjkanja stanovanj in zaradi tega tudi zaradi pomanjkanja delovne sile začela graditi pritlične štiristanovanjske hiše. Leta 1949. spomladi so 12 takih hišic dogradili, v juniju pa že začeli graditi velike in moderne stanovanjske bloke. Precejšnja pomoč frontnih brigad je rodila uspeh: 10 stanovanjskih blokov in dom za samce je danes pod streho in do prihodnjega poletja se bodo vanje vselili delavci in njihove družine. Okoli 2.500 ljudi bo dobilo nova, svetla, zračna in moderna stanovanja. Omeniti je treba izreden delovni polet, s katerim so šele v zadnjih mesecih leta 1949. opravili glavno delo. Od junija do oktobra je delalo povprečno okoli 290 ljudi. Od oktobra do konca decembra pa je delalo 145 zidarjev in pomožnih delavcev gradbenega podjetja »Projekt«, ki so sprejeli skupno obveznost, da bodo plan izpolnili pred rokom. Kljub oviram v dovozu materiala so spravili pod streho vse stanovanjske objekte. Delali so po 10 do 12 ur na dan, vse nedelje in praznike, 14 njihovih brigad je stalno tekmovalo.

Med zidarji pa se je posebno odlikoval šestkratni udarnik Anton Mohorič. Imel je svojo brigado, s katero je stalno presegel normo. Velik delež pri uspehu imajo tudi brigade osemkratnega udarnika Malija, osemkratnega udarnika Drinovca ter brigade večkratnih udarnikov Retelja in bratov Tuškov. Zaostajale niso tudi druge brigade. Delovni kolektiv »Projekta« je samo letos razglasil 200 udarnikov. Pri teh gradnjah so imeli velik delež tudi prostovoljni delavci tovarne »Iskra«. Pred začetkom del so morali opraviti marsikaj. Največja njihova dela pa je napeljava vodovoda na gradbišče iz 3 km oddaljenega Primskovega. Pri izkopih so delavci »Iskre« v prostem času opravili 7.800 prostovoljnih delovnih ur. V tem letu pa nameravajo stavbišče podaljšati prav do Kranja.

Novoletni govor maršala Tita

(Nadaljevanje z druge strani)

Ob tej priložnosti se obračam do naših delovnih ljudi v težki industriji: Dajte čim več železa, jekla, strojev in orodja naši socialistični domovini! Razvijajte udarniško delo! Razvijate racionalizatorstvo in novatorstvo! Vzgajajte nove kadre za nove tovarne, ki so že zgrajene ali pa bodo zgrajene v novem letu.

Obračam se na vas, delovne ljudi v naših rudnikih in na naftonosnih poljih, da povečate proizvodnjo premoga, raznih rud, nafte, koksa itd. Od vas je v veliki meri odvisno ne samo nemoteno delo v naših tovarnah, transportu, oskrbovanje z gorivom naših mest in delovnih naselij, temveč tudi to ali bomo imeli dovolj raznih rud, da bomo mogli plačati razne stroje in surovine, ki smo jih kupili in ki jih bomo še kupovali v inozemstvu. Vaše rude se spreminjajo v naše socialistične tovarne, električne centrale, vse to pa pomeni zmago socializma v naši državi. Ne dovolite, da bi bilo v prihodnjem letu zopet mnogo izostankov in fluktuacije v rudarstvu. Pojasnite tistim, ki še niso zadostno spoznali, kakšno škodo povzroča skupnosti tako ravnanje, pojasnite jim, da je tudi zanje ogromne važnosti zmaga te orjaške delovne bitke za uresničenje lepšega in srečnejšega življenja za vse delovne ljudi naše dežele.

Obračam se na delavce in delavke naše lahke industrije, gozdarske industrije in prometa. Povečajte svoje udarniško delo, povečajte produktivnost dela, dajte deželi čim več produktov, da bi se čim hitreje dvignil življenjski standard vseh naših delavcev. Več tekstila, več obutve, več raznih življenjskih potrebščin, več predmetov za široko potrošnjo! To zavisi predvsem od vas, delovnih ljudi lahke industrije.

Delavci in delavke železniškega prometa in prometa sploh! Vaša naloga je tudi v tem novem letu težka. Bodite vztrajni kot ste bili v l. 1949. Prizadevajte si, da bo nemoteno tekel naš promet, ki predstavlja življenjske žile našega socialističnega organizma. Prizadevajte si, da bodo vaši vagoni, ladje, vlačilci in druga vozila vedno pravočasno natovorjena in iztovorjena. Prizadevajte si tudi kvalitativno izboljšati naš promet, posebno na železnicah, potniških vagonih itd.

Mladinci in mladinke! Vi ste v preteklem letu pokazali vsemu svetu znani delovni heroizem in požrtvovalnost v izgradnji naše dežele. Obračam se tudi v tem 1950. letu na vas z globokim prepričanjem, da boste tudi v 1950. letu napeli vse sile, da bomo izpolnili plan tega leta. Obračam se na vas tudi s tem, da se marljivo učite v raznih šolah, na univerzah in na drugih visokih šolah, v srednjih in drugih strokovnih učiliščih. Prizadevajte si biti čim boljši dijaki, ker boste samo dobro izšolani in strokovno dobro vzgojeni mogli najkoristneje služiti svoji socialistični domovini.

Tudi naši najmlajši, naši pionirji, morajo biti marljivi in dobri djiaki v 1950. letu. Morajo se marljivo pripravljati za bodočnost, ki jih čaka, svetla in polna vseh možnosti.

Naši učitelji, profesorji in vzgojitelji sploh imajo veliko in častno nalogo, nalogo vzgajati našo socialistično mlado generacijo. Oni imajo nalogo vzgojiti iz naše mladine ne samo sposobne strokovne kadre, temveč tudi po značaju prave državljane naše socialistične države, ljudi, ki bodo visoko cenili naše revolucionarne pridobitve, ki bodo ljubili svojo domovino, toda tudi znali ceniti pozitivne pridobitve drugih narodov, ki bodo gojili v sebi svobodoljubne tradicije naših prednikov, toda katerih ljubezen do svoje socialistične domovine ne bo motila, da bi bili hkrati tudi resnični internacionalisti.

Pri vzgajanju pravih socialističnih državljanov naše države ima izredno veliko vlogo tudi naša književnost, naša kultura sploh. Glede na to si morajo naši književniki in ostali kulturni delavci prizadevati, da čim globlje spoznavajo bistvo dogajanja v današnji dobi in da dajo kvalitetno čim boljši literarni odraz procesa revolucionarne preobrazbe naše socialistične dežele; da verno prikazujejo vse, kar je bilo pozitivnega v naši zgodovini, da si prizadevajo, da bo v njihovih literarnih delih res ovekovečena nadčloveška borba naših narodov za svojo svobodo in za srečnejšo bodočnost.

Naša znanost ima danes pogoje za poln razvoj in prepričan sem, da bodo naši znanstveniki v polni meri izkoristili vse možnosti, ker ima vloga znanosti v socialistični gradnji eno najvažnejših mest. Že doslej se je pokazalo, da so naši znanstveniki razumeli svoje naloge v splošnih naporih naših delavcev, v socialistični graditvi naše dežele. Naši znanstveniki so že dali naši socialistični državi dragocene rezultate svojega napornega znanstvenega dela. Prepričan sem, da bodo oni v bodočih letih s svojim znanstvenim delom lahko v ogromni meri olajšali in pospešili ne samo izvršitev petletnega plana, temveč tudi izgradnjo socializma sploh. Ko govorimo o naših znanstvenikih, tedaj prištevam k njim tudi vse tiste inženirje, arhitekte, zdravnike in druge strokovnjake, ki danes pogumno delajo na vedno novih in novih iznajdbah in delih ter pogumno sprejemajo nove metode in brez bojazni iščejo ter tudi najdejo vedno nove in nove poti za pospešeno izgradnjo socializma v naši državi z lastnimi ustvarjalnimi silami.

Tovariši in tovarišice, člani Ljudske fronte! V letu 1950 morate z nezmanjšanim elanom sodelovati pri izgradnji naše dežele. Tu govorim tistim članom Ljudske fronte, ki niso še obremenjeni z raznimi nalogami, ki sem jih preje navajal, to je tistim, ki imajo v svojem vsakodnevnem delu bodisi v mestu ali na vasi še dovolj časa, ki ga lahko posvete koristnemu delu za našo skupnost.

Posebno Ljudska fronta na vasi mora vložiti vse svoje sile, da da iz svojih vrst čim več delovne sile v podjetja in na razne objekte. Prepričan sem, da bo z vztrajnim prizadevanjem Ljudske fronte vsaj v glavnem premagano pomanjkanje delovne sile v naši državi.

Državljani in državljanke! Nam vsem je jasno, kakšne so naše naloge v 1950. letu in na kakšne težave lahko računamo pri njihovem izvrševanju. Napnimo vse svoje sile, pa jih bomo nedvomno izvršili! V teh splošnih naporih naših delovnih ljudi bo sodelovala tudi naša slavna armada, ki ima nalogo ne samo varovati, temveč tudi graditi socializem v naši deželi. Naj bo srečno novo, 1950. leto vsem državljanom naše socialistične domovine!

Drobne in važne vesti
OD VSEPOVSOD

Kolektiv Litostroja je v torek, 27. decembra 1949 v celoti izpolnil letni plan. Izpolnitev plana v Litostroju je prepričljiv dokaz naše ustvarjalnosti in predanosti naših ljudi svoji Partiji.

Zmagovito so končali bitko za izpolnitev plana tudi v tovarni upognjenega pohištva v Duplici, kjer delata strojna mizarja Jože Rope in France Pipan že za drugi petletni plan.

Osmo redno zasedanje skupščine FLRJ, ki je bilo ob koncu decembra v Beogradu, je soglasno sprejelo državni proračun za leto 1950, ki je za 7.3% večji od lanskega.

Petletni plan smo že v decembru 1949 izpolnili v pogozdovanju 100.000 ha požganih gozdov, goličav in krasa in v melioraciji 150.000 ha zanemarjenih gozdov v vsej državi.

»V letu 1950 bo država prispevala za investicije v obdelovalnih zadrugah 5 milijard din«, je povedal v razpravi zvezne skupščine FLRJ minister za kmetijstvo zvezne vlade tov. M. Todorović.

Lani je bila dvakrat večja potrošnja električne energije na prebivalca kot pred vojno, kar da slutiti ogromen napredek elektrifikacije naše države.

V lanskem letu je bilo ustanovljenih povprečno po 15 kmečko-obdelovalnih zadrug dnevno v vsej državi, je razvidno iz razprave o kmetijstvu na zasedanju zvezne skupščine FLRJ.

V rudarstvu se je lani povečala produktivnost za 32% nasproti letu 1948.

Pred koncem lanskega leta je bila dograjena in je začela obratovati hidrocentrala Savica pod slapom Savice v Bohinju.

Važno opozorilo

V kolikor smo imeli položnic, smo jih danes priložili vsem, da nam nakažejo naročnino za časopis takoj za vse leto vnaprej ali pa vsaj za šest mesecev, na čekovni račun 611-90200-7.

Pomembna zmaga tovarne „Iskra"

Na starega leta dan ob 13. uri je tovarniška sirena naznanila delavcem tovarne za elektrotehniko in finomehanike »Iskre« in vsem prebivalcem mesta Kranja, da je izpolnjen letni plan, ki je bil znatno višji kakor prejšnje leto. V letu 1949. je »Iskra« prvič izpolnila svojo letno proizvodno nalogo. Prejšnja leta so bile težave pri uvajanju proizvodnje novih izdelkov vedno večje od zmogljivosti, požrtvovalnega delovnega kolektiva. Delovni polet v tovarni je zlasti vzplamtel, ko je pred 3 meseci budimpeštanski radio objavil nesramno laž, češ, da delajo v Kranju le pločevinaste škatlje in železne noge za kinoprojektorje.

K tej pomembni delovni zmagi kolektiva »Iskre« je treba pripomniti, da se tovarna ukvarja izključno s proizvodnjo predmetov, ki jih prej nismo nikoli izdelovali doma, kar terja velike žrtve vsakega posameznika, reševanje neštetih problemov, pa tudi tisoče in tisoče prostovoljnih delovnih ur.

Oddelek za električne instrumente je že na Dan republike izpolnil svoj plan izdelave voltmetrov in ampermetrov s 6% presežka. Naslednji dan je bil izpolnjen tudi plan kinoprojektorjev, a v zadani obljubi maršalu Titu, da bosta izdelana dva kinoprojektorja več čez plan je v pretekli petek to preseženo za 3%. Namesto 180 planiranih kinoprojektorjev so naredili 185. Do konca leta so izpolnili planske naloge tudi v proizvodnji električnih vrtalnih strojev, dinamo strojev za avtomobile, avtomatskih telefonov in induktorskih telefonov, čeprav so mnoge potrebne stvari morali izdelati doma, kar jim je doslej delalo velike težkoče zaradi uvoza.

Izpolnitev vseh teh planskih nalog je terjalo velike napore. Tovariši Bizovičar, Lampič in Zajc ter mnogi drugi so povezali kolektiv kinooddelka v trdno enoto, kar je prineslo velike uspehe v povečani storilnosti dela. Že druga serija kinoprojektorjev je bila trikrat večja od prve. Tretja serija štirikrat, četrta pa osemkrat večja. Hkrati se je čas montaže za en projektor pri drugi seriji zmanjšal za 50%, pri tretji na 16% in pri četrti za 8.3%. V primeri s prejšnjim letom je bila proizvodnja kinoprojektorjev in kinoojačevalcev 15.5 krat večja.

Nosilci zlatih in srebrnih značk prostovoljnega dela so večkrat vztrajali pri delu ves dan in vso noč, včasih pa še dalj. Tudi inženirji in tehniki so proizvodnim oddelkom priskočili na pomoč in se uvrstili med delavce ali pa so sestavili popoldansko oziroma nočno izmeno. Tako so inženirji Franc Špiler, Franc Vidmar in Sila Franc, konstruktorji in mojstri ter učenci delali včasih neprekidno podnevi in ponoči. Ob takih naporih je razumljivo, da je veselje zajelo ves delovni kolektiv, ki je trdno odločen doseči v letu 1950 nove zmage.

OPEKARNA BOBOVK, NAJBOLJŠI OBRAT LJUBLJANSKIH OPEKARN

Med osmimi obrati, ki spadajo pod direkcijo ljubljanskih opekarn je najboljši uspeh imel obrat Bobovk pri Kranju. Letni plan žgane proizvodnje je kljub raznim težkočam dosežen v petek s 100.9% a plan surove proizvodnje pa že 20. decembra. Častni naslov udarnika nosi 40% vseh zaposlenih delavcev, med njimi tudi večkratni udarniki. Najboljše se je izkazal tov. Terplan K., voznik opeke iz peči, ki je pri tekmovanju za visoko storilnost dela dosegel dozdaj najboljši uspeh od vseh pečarjev Slovenije. Pri tekmovanju pečarjev iz vse republike so dosegli prvo mesto in kot najboljši obrat prejeli od direkcije prehodno zastavo, ki si jo bodo skušali priboriti v trajno last s pospešenim delovnim poletom v 4. letu Titove petletke.

OKRAJNO TRGOVSKO PODJETJE »PREHRANA« IZPOLNILA PLAN

Dne 22. decembra je okrajno trgovsko podjetje »Prehrana« v Kranju izpolnila svoj letni plan 100%. Najbolj so se pri tem odlikovale njene poslovalnice št. 1 in 7 v Kranju, št. 6 v Tržiču in št. 2 v Škofji Loki. Borba za izpolnitev letnega plana je dobila oblike socialističnega tekmovanja tudi v kulturni postrežbi, hitrem obračunavanju živilskih nakaznic, v redni administraciji in hitri postrežbi potrošnikov. Razen tega so uslužbenci tega podjetja opravili lani nad 2500 prostovoljnih delovnih ur na raznih gradiliščih.

»Tiskanina« v Kranju je tudi predčasno izpolnila svojo plansko letno nalogo: v četrtek 29. decembra je tovarniška sirena naznanila vsem delavcem in delavkam tovarne, da je ta naša največja tekstilna tovarna v vseh oddelkih z uspehom izpolnila letni plan.

Tedenska kronika

Z nedovoljeno trgovino in prekupčevanjem se je ukvarjala Dolinar Ivana, žena bivšega trgovca iz Gorenje vasi, ki je vse kmečke proizvode in alkohol prodajala po visokih nedovoljenih cenah. Tako je med drugim prodajala žganje gostilničarki Buh Ivani iz Suhega dola, ki ga je točila v svoji gostilni po visokih cenah.

Vsi delovni kolektivi v našem okraju so slovesno praznovali vstop v novo koledarsko leto pod vtisom uspehov svojega dela, izpolnitve planov in z občutkom novih moči za delo v prihodnjem letu. Vse prireditve so potekale v najlepšem redu in v veselem razpoloženju, kar je znak visoke moralne zavesti našega delovnega človeka.

V Kranju je bilo v letu 1949 rojenih 469 otrok, porok je bilo sklenjenih 394, umrlo pa je 245 oseb.

SPOMINSKI DNEVI

9. januarja 1856 se je rodil pesnik Anton Aškerc.

Od 9. do 11. januarja 1942: veliki boji v Dražgošah in okolici. Nemci so po zavzetju Dražgoš požgali vso vas in pobili vse, ki se niso umaknili.

10. januarja 1945: patrulja II. bataljona škofjeloškega odreda je ubila na kolodvoru v Kranju 2 policaja, enega pa ranila.

11. januarja 1945: škofjeloški odred je zažgal v Stražišču 5 kamionov.

DEŽUR. SLUŽ. SOC. ZAVAROVANJA

8. januarja ima službo dr. Hribernik Ivan, tel. 553.

DEŽURNA LEKARNA

8. januarja ima službo Mr. Rauch Metod, Titov trg.

DEŽURNA TRAFIKA

8. januarja ima službo Cegnar Anica, Koroška cesta.

KINO »STORŽIČ« KRANJ

Od 6. do 12. januarja: češki film »Slutnja«.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE

Od 6. do 9. januarja: francoski film »Alibi«.

KINO TRŽIČ

7. in 8. januarja: francoski film »Tuja Luka«.

11. in 12. januarja: sovjetski film »Za srečo tistih, ki so na morju«.

Novoletna jelka - je razveselila vse male v okraju

Naše žene so sprejele veliko in odgovorno nalogo nase, ko so se obvezale, da bodo obdarile vse otroke v okraju. Vendar je bilo tolikšno zanimanje za Novoletno jelko, da se je pojavilo pravo tekmovanje med raznimi organizacijami, katera bo priredila lepšo proslavo in obdaritev. Res se je pojavil tudi lokalni patriotizem, kot n. pr.: v Škofji Loki in Tržiču, da so videli samo domače otroke in da niso prispevali v osrednji sklad okr. odbora za prireditev Novoletne jelke, ki se je obvezal, da bodo vsi otroci v okraju enako pogoščeni in obdarjeni, poleg kolektivnih obdaritev.

V samem Kranju so se prireditve vrstile kar tri dni. V soboto, nedeljo in ponedeljek je kino predvajal filme za otroke iz mesta in okolice. V partizanski dvorani v Domu JA so vojaki in oficirji sprejeli pionirje in jim razkazovali orožje, v Sindikalnem domu so se vrstile lutkovne predstave, na osnovni šoli pa je bila urejena pionirska soba in ugankarski kotiček. V veliki dvorani »Inteksa« je bila osrednja prireditev za 4000 najmlajših, ki so bili obdarjeni s pecivom in drugimi dobrotami. Dvorana je bila lično okrašena in je budila v otrocih resnično doživetje. Sodelovali so pevci in orkester SKUD-a »Fr. Prešeren«. V soboto in nedeljo so se vrstili obiski učencev poedinih predmetov v raznih podjetjih, kamor so jih povabili delovni kolektivi. V Domu JA so bili pogoščeni najboljši pionirji iz vsega okraja, prav tako jih je sprejel MK KPS v Kranju.

Tudi na podeželju so bile izredno lepe proslave Novoletne jelke, kakor v Dupljah, Predosljah, Križah, Smledniku, v Didu na Primskovem itd. Pionirji so obiskali Dom onemoglih v Preddvoru ter jih obdarili.

Novoletna jelka je zopet nov primer naše poti v socializem, kjer vlada popolna enakost, kjer se razkošje daje vsem bližnjim in daljnjim, kjer ni med otroci nobenih razlik.

Delovni kolektiv Tovarne športnih čevljev Ziri

želi srečno novo leto vsem borcem za višjo storilnost in čim hitrejši izvedbo četrtega leta Titove petletke.

Okrajno trgovsko podjetje „Prehrana" Kranj

želi vsem v četrtem letu Titove petletke obilo uspeha v izgradnji socializma.

Okrajni magazin Kranj

s svojimi poslovalnicami želi srečno in uspešno novo poslovno leto 1950.

Fizkultura in šport

TRŽIŠKI ALPINISTI SO ZBOROVALI

20. decembra so tržiški planinci in alpinisti na svoji letni skupščini podali obračun dela v letu 1949. Delovali so alpinistični odsek, gorska reševalna služba, gospodarski odsek, gradbeni, markacijski, foto in propagandni odsek.

Porast števila članov dokazuje marljivost in razgibano življenje planinskega društva, v katerem je 579 članov in članic ter 124 mladincev in mladink, skupaj 703 članov.

Zaradi velikega dela na terenu niso posvečali planincem dovolj pozornosti, medtem ko so alpiniste strokovno in politično redno vzgajali, s čimer so se povzpeli na vidno mesto v tej športni panogi. Statistični podatki prikazujejo tudi delavnost ostalih članov, ki grade lep planinski dom pod Storžičem. Člani so se s svojim delom izkazali še pri obnavljanju kupljene koče na Dobrči, pri delih pod Kladvom, na Kofcah in drugje. S sodelovanjem članov Zveze borcev so postavili spomenik prvim padlim partizanom pod Storžičem.

Nič manjši niso uspehi markacijskega odseka, propagande in planinskega tedna, ki so znani po vsem Tržiču.

Tržiški planinci in alpinisti pa seznanjajo s koristmi in lepotami naših planin tudi vaško mladino in pionirje. V Križah so ustanovili posebno skupino, ki je danes že samostojno društvo. Svoje delo bodo nadaljevali še v Lomu pri Sv. Ani pod Ljubeljem in v vaseh pod Dobrčo.

Marsikateri mladinec in pionir je postal stalni prijatelj in obiskovalec naših planin. Pionirji so organizirali Titovo štafeto z vrha Storžiča, na Kofcah pa so priredili taborenje. C.

Mali oglasi

Zamenjam stanovanje sobo in kuhinjo tik ob cesti za istovredno v bližini mesta. — Čirče 101.

Takoj zamenjam 1000 m² stavbno parcelo z zasajenim sadnim vrtom ter nekaj gradbenega materiala, ki je na zelo lepi prometni točki s sončno lego, za malo posestvo ali z dograjenim ali delno dograjeno stavbo med Kranjem, Jesenicami ali Tržičem. Razliko doplačam po dogovoru. Ponudbe na upravo lista.

Oddala bi kravo na rejo. Naslov v upravi lista.

OBČNI ZBOR AEROKLUBA OKRAJNEGA ODBORA LT KRANJ

Za izboljšanje razvoja Aero kluba v Kranju je bila ob koncu decembra skupščina, na kateri smo reševali razne probleme za čim boljši napredek našega letalstva.

Skupščino je vodil tov. Purič A. Sklenjeno je bilo, da Aero klub v Kranju sprejme naziv narodnega heroja Staneta Žagarja. V letu 1949 naš klub ni imel takšnih uspehov, kakršne bi mogel doseči, ker so se dogajale razne nepravilnosti v starem odboru, kakor tudi med člani. Zato smo izvolili nov upravni odbor, ki bo kos nalogam našega Aero kluba. Lani ni bilo planirano niti najnujnejše: letališče, ki smo ga stavili v plan. To bo naša letošnja naloga in bomo dosegli uspehe kakršnih si želimo. Izvežbali bomo lahko lepo število mladih letalcev v A in B tečaju.

Pazili bomo na vseh področjih, da se bo naš Aero klub v Kranju res čim bolj izpopolnjeval in postal ponos našega mesta.

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik: Telatko Marjan — Naslov uredništva in uprave: Kranj, Ljubljanska cesta 1/II — Tel. št. 475 — Izhaja vsak četrtek
Letna naročnina znaša 104 dinarjev — Štev.ček. položnice 611-90200-7 — Tiska Triglavska tiskarna, obrat 1. Kranj 50